NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ (THỨ) 2093

MỖI SỐ : 0$02

NGÀY THỨ NĂM 13 MARS 1924

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE DU TONKIN
DÉPOT LÉGAL

LEGAL DEPOSIT No 3670

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Phủ, Sở, Tòa sứ, Tổng-đốc, Kinh-lược, Bắc-kỳ và Trung-kỳ	Người đưa đến nhà	Giá cả tiền tháng	Bắc-kỳ và Trung-kỳ và Ailao	Nam-kỳ và Đại-Pháp thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm.	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các công sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois.

Toutes les lettres festivités à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCENEIDER
Directeur : NGUYỄN-VAN-VINH
Rédacteur en chef : PHAM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN V-LOẠN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.

4e page
Une seule insertion. . . . 0$50 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái gương nghĩa-hiệp

Nghĩa-hiệp là gì? Hai tiếng nghĩa hiệp không phải là một danh-từ mới lạ gì, không phải như những tiếng « bình-đẳng », « tự-do », « quyền-lợi » là những lý-tưởng mới từ bên Âu Mỹ vừa truyền-bá tới xứ ta mà ai cũng có người nghe chưa quen tai, chưa hiểu ý. Hai tiếng « nghĩa hiệp » vốn là một cái tư-tưởng tối cổ của ông cha mình, từ lúc có cái đạo giáo Khổng Mạnh nhuần thấm vào nhân-tâm phong-tục mình thì đã là cái tiếng phổ-thông trong xã-hội mình thường nói đến luôn. Song, đến thời buổi bây giờ thì cái chủ-nghĩa lợi-kỷ qua thịnh hành, mà lòng lợi-kỷ với lòng nghĩa-hiệp là hai thứ bằng thân với nhau hẳn không thể dung nhau được, tuy là một danh-từ cũ mà có đến người mình đời nay không còn mấy người còn để cái tư-tưởng cũ rích ấy nữa, hầu cùng với những tiếng « hiếu đễ », « tiết hạnh », « liêm sỉ », « trung tín » là những tiếng đồng một loại về tư-tưởng cổ-thời mà cũng bỏ xó vào một nơi chỏi cùn rẻ rách hết rồi, lại không bằng mấy tiếng mới lạ kia chẳng biết hiểu nên một tiếng lưu hành thành một vậy.

Nghĩa-hiệp là vì cái nghĩa vụ đối với đồng bào, đối với nhân-loại, khi ứng quần gì tài-sản tính-mệnh, đem lòng nhân-hiệp mà cứu giúp nhau trong những cơn nguy-hiểm khốn cùng. Anh hùng tiếng đã gọi rằng, giữa đương dầu thấy bất bằng mà tha; ấy cái cảm-tự một người nghĩa-hiệp là như thế đấy. Mà đi theo cái tư-tưởng cũ của ta thì cái sự-nghiệp nghĩa-hiệp chẳng những để phần riêng cho một vài người, anh-hùng mà thôi; đã cùng là loài người với nhau thì việc tuất nạn cứu tai là việc đồng lẫn của cả mọi người, ai cũng nên làm mà ai cũng có thể làm được. Người ta hơn loài vật là bởi cái gì? Bởi có cái lương-tâm trắc-đát, thông thấy nỗi khốn khổ điên-nguy của kẻ đồng loại mà biết động lòng thương-xót, có công giúp công, có của giúp của, không nỡ ngoảnh mặt làm thinh, chảy nhà hàng xóm, bằng chân như vại, là những con người rất tì-bỉ, rất đều-giả, rất hèn mạt xấu-xa, phàm người còn giữ được một chút lương-tâm, không ai lại có lòng lang dạ thú đến nỗi như thế. Tục-ngữ ta thường nói: thương người như thể thương thân. Ôi! đến cái tai nạn của người ta mà đau đớn thiết tha, cũng coi như chính thân mình phải chịu thì thiệt-thòi đến thế nào mà quản, khó nhọc đến thế nào mà từ, miễn sao cho người ta thoát khỏi được khúc hiểm cơn cùng tức là cái giải thưởng vô hình cho mình được cam lòng bả dạ. Ấy cái tư-tưởng nghĩa-hiệp của ông cha mình trước như vậy, cao-thượng biết là nhường nào!

Cái tư-tưởng cao-thượng ấy đến ngày nay đã hầu như tiêu-trầm mất hết cả; cái chủ-nghĩa ích kỷ, xu-hướng đến cực-đoan, mà cái lòng ái-tha, nguội lạnh như không có, thành ai nấy lo là cái phương châm xử thế rất tối, phải ai tai nấy là cái bí-thuật tự-toàn rất khôn, ấu cổ đi trước, lội nước đi sau là cái mánh-khóe giữ mình rất thạo. Tôi từng nghe có một người Tây nói chuyện với bạn rằng: đi một dám chữa cháy mới biết được người An-nam có cái không được tốt; người đi lại trong phố đông như kiến, mà trong nhà người ta phát hỏa, kêu khóc vang trời, trừ chỉ có mấy đứa keo nhàn dịp chực lên vào hôi đồ, còn thì cứ xúm nhau lũ năm lũ ba, kẻ nói người cười, tịnh không ai bén-mảng đến cái nhà bị cháy kia khuân cho được một món đồ hay tưới cho được một gàu nước; lúc có quan binh cùng sở cảm đem vòi rồng cứu hỏa tới thì họ hoảng chạy với nhau như vịt, chẳng sợ bị bắt đi bơm nước thì phải. Lại một lần tôi gặp một người khách ở chiếc tàu hiệu mần-xế lên bờ, khóc khóc nếu nếu, vừa đi vừa lẩm bẩm gì không biết; tôi hỏi sao vậy thì họ nói bị mấy người Khách nước tàu đánh vì nỗi họ dẹp chỗ để dành sóc-địa mà chưa kịp đi; tôi tức quá, hỏi thế người đi tàu không ai nói gì cả dư? họ nói nào có ai dám cay rằng nói nữa lời với chúng. Ấy đại cứ một vài chuyện như thế cũng đủ biết cái cân tính tình kỳ hèn nhất của người mình bấy giờ, mà cái hồn nghĩa-hiệp của ông cha mình thuở xưa thật không còn tìm thấy đâu nữa.

Thôi! nhưng nói chuyện cũ không kèo ở thời-đại duy-tân này lại có người cho là hủ lậu chẳng thèm để ý đến; đương lúc người mình đương khuynh-hướng về phong thói mới, xin đem ngay một chuyện nghĩa-hiệp rất mới, chuyện ở nước Pháp là một nước mà ta đương nô-nức theo đòi cái phong-thói mới của người. Chuyện sao? Ấy chính chuyện một cậu bé con Pháp mới mười ba tuổi mà khinh thân khảng-khái, nhảy xuống bể để cứu sống được một người tắm bể bị sóng cuốn đi mất vừa truyền tụng trên các báo gần đây. Một cậu bé con mà làm nổi cái việc nghĩa-hiệp như thế thì người Pháp có cái phong thói nghĩa-hiệp là nhường nào! cái tư-tưởng nghĩa-hiệp của ta thì ruồng bỏ là tư-tưởng cũ, vậy cái phong thói nghĩa hiệp của người Pháp đó cũng bảo không phải là phong-thói mới không nên bắt chước dư? Hay là có thể nói rằng: ta theo mới của người Pháp là chỉ cốt theo lấy cái mốt mặc, cái cách ăn, nói tóm lại là chỉ bao nhiêu những cái hình thức rất văn-minh, cái vật-chất rất khoái-lạc mà thôi, còn phong thói của người, ta không cần phải bắt-chước chăng? Xin hỏi những ông « thần ích kỷ » ở trong nước ta đương lúc bỏ cũ theo mới này.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN BIỂN

Bordeaux, ngày 12 Mars 1924

Tòa nội-các nước Bỉ

Tin Bruxelles. - Tòa nội-các nước Bỉ đã thành-lập, có sáu vị về đảng tiến-chủa-giáo, và năm vị về đảng tự-do

Một hội-đồng điều tra

Có chỉ-dụ đặt một hội-đồng gọi là Điều-tra thượng-hội-đồng, để kê cứu một phương-sách nên thi-hành, mà bổ cứu cái bịnh tài-chính. Trong hội-đồng có những viên chức sau này:

Quan quyền-nghị hội-viên Tardel, quan thẩm-tra tài-chánh Gaolard, quan thanh-tra tài-chánh Sauvalle; đại-tướng Raguineau; quan chánh kiểm-duyệt tài-quan Charayre; quan chánh kiểm-duyệt lục-quân Revel, quan chánh thanh-tra thuộc-địa Imbert; quan chánh thanh-tra tại bộ Nội-vụ Brin, quan thẩm-tra tài-chánh Boudouros, quan thanh-tra tài-chánh Hua.

Tại hội Vạn-quốc

Hội-đồng thường hội Vạn-quốc đã hội nghị sáng hôm nay, viên đại-biểu nước Anh nói rằng tòa nội-các hiện thời sau lòng tán trợ cho cái thể lực của hội Vạn-quốc

M. Salandra (nước Ý) tiên thẩm ủy-viên về việc tra-bình trong hạt Sarre có nói việc đặt vệ binh bản-hạt để tuế cao các đội binh Pháp, hiện chưa thi-hành được, vì việc ấy tại dương bàn, có hẹp lắm.

Lord Parmoor (nước Anh) và M. Branting (Thụy-điển) bàn nên giảm binh Pháp đóng ở đây đi.

M. Hanotaux (Pháp) nói rằng việc ấy chưa tới hành được, vì việc lý tài dương lúc có hẹp lắm. Lord Parmoor xin hoãn lại mai thì trạng tài-chính khả hơn, sẽ tái xét cái vấn đề ấy, Hội-đồng ưng-chuẩn.

Việc đất Palatinat

Hội-đồng quốc-tế có về việc điều-tra ở đất Palatinat khởi hành ở Coblentz hôm qua. Hội-đồng đã tới Spire để xét xem mọi điều khoản của hội-đồng ấn định, chính-phủ làm thời có thi-hành hay không. Hội-đồng lưu lại trong đất Palatinat độ ba ngày.

Việc quốc-vương nước Thổ

Kémal Pacha có công bố cho viên Gia-trưởng đạo Hồi hồi ở Ấn-độ biết rằng từ nay nghị-viện Angora thay cái quyền của quốc-vương ngày trước.

SỐ HỌC-SINH TẠI CÁC TRƯỜNG CAO-ĐẲNG BÊN PHÁP CÓ BAO NHIÊU?

Mới đây, trong một tờ trình của ông nghị-viên Herriot nói về sở chi-thu trong việc học, có tính số học-sinh tại các trường Cao-đẳng bên Pháp như sau này:

Paris	21.612 học-sinh
Lyon	3.267 —
Bordeaux	2 762 —
Toulouse	2 663 —
Montpellier	2 536 —
Grenoble	2.510 —
Strasbourg	2.488 —
Nancy	1.9 8 —
Lille	1.887 —
Aix-Marseille	1.698 —
Alger	1.426 —
Rennes	1.279 —
Poitiers	1.022 —
Caen	851 —
Dijon	745 —
Clermont	452 —
Besançon	334 —

Tiếp với số trên này, lại phải kể thêm cả 90 học sinh trường Thuốc ở thành Reims, 26 học-sinh trường Thuốc ở thành Amiens, 946 học-sinh trường Thuốc ở thành Nantes và thành Angers, 215 học-sinh trường Thuốc ở thành Limoges và thành Tours với 121 học-sinh trường Thuốc ở thành Rouen.

Tổng cộng số học-sinh tại các trường Cao-đẳng bên Pháp có tới linh năm vạn.

Số học-sinh ấy chia học tại các ban như sau này:

Ban Pháp-luật-học	17.926 học-sinh
Ban Y-học	12.721 —
Ban Cách-trí-học	10.684 —
Ban Văn-chương-học	8 298 —
Ban Bảo-chế học	1.058 —
Ban Thần-học (tại thành Strasbourg)	218 —

Cứ chiếu như tờ trình về năm 1914, thì cái số học sinh trên này, xem ra về ban Pháp-luật-học, thấy tăng lên nhiều, về ban Y học thì đứng mực như cũ, còn về ban cách-trí học thì thấy có giảm đi.

Xem như các số ấy, thì biết rằng dù sự học bây giờ tốn kém thế nào mặc lòng, các bậc thiếu-niên bên Đại pháp bao giờ cũng nhiệt thành khuynh-hướng về nền học Cao-đẳng lắm.

Tin Trung-hoa

Ngày 3 Mars 1924

Nội-các khai hội bàn việc kim phật-lang và phương-pháp đối đãi với tỉnh Quảng-đông

Nội-các khai hội, Cố-duy-Quân nói phải mau trù nghĩ phương pháp để xử trí việc kim-phật-lang; Tôn-bảo-Kỳ nói việc giao-thiệp với ngoại-quốc rất là hệ trọng, phải đợi Vương-khắc-Mẫn đau khỏi rồi mới định nghị. Nghị-viện cử Đặng-bản-Ân làm Quỳnh-nhai hộ-quân-sứ và sai Đường-ngạc huấn duyệt quân sĩ đinh đem đánh Quảng-đông và trù-liệu mưu việc dùng binh.

Việc Trung Nga hội-nghị

Vương-chánh-Đình với ủy-viên nước Nga khai hội, bàn việc Trung-Nga thiết-lộ. Ủy-viên Nga yêu cầu chánh-phủ Trung-hoa phải thừa nhận các điều khoản, rồi mới trù tính phương pháp khởi biện, Vương nhất định không chịu; vì thế việc hội-nghị lại chưa có kết-quả.

Tôn-bảo-Kỳ sai người sang Sơn-đầu

Tôn-bảo-Kỳ sai Địch thụ-Bình sang Sơn-đầu yết-kiến Trần-quỳnh-Minh, thương nghị phương pháp tiến hành hiến-pháp thống nhất.

Ngô-bội-Phu với Phùng ngọc-Tường

Có tin đồn rằng mấy hôm nay Ngô-bội-Phu với Phùng-ngọc-Tường sai người đi lại với nhau luôn luôn bàn việc co-một.

Phái Thiên-tân quyết hành cuộc hòa-bình thống-nhất

Phái Thiên-tân hôi-nghị quyết ý thực-hành việc hòa-bình thống-nhất, đã sai Lý-tế-Xuân và Bao quý-Khanh đi tổ-chức các tỉnh.

Cuộc chiến-tranh ở Tứ-xuyên

Có tin đồn rằng Đào-mậu-Tân đem quân đội mình đánh lại quân Trực-lệ sang việc Tứ xuyên, vì thế cuộc chiến-tranh ở Tứ-xuyên lại có biến-động.

Thẩm-hồng-Anh đòi quân lương

Thẩm hồng-Anh sai người sang Lạc-dương, xin Ngô-bội-Phu cấp quân lương 200.000 đồng bạc, Ngô chưa chi cấp.

Quân Vân-nam đầu hàng Trần-quỳnh-Minh

Có tin đồn rằng có hơn 1.000 quân Vân-nam đến đầu hàng Trần-quỳnh-Minh.

Cuộc chiến-tranh ở Tầm-châu

Lục-vinh Đình đem quân đánh Tầm-châu, Hoàng-thiệu-Hùng và Mã-Hiếu đem quân sang cứu viện, hai bên hiện đánh nhau kịch liệt lắm.

Đàm-diên-Khải khai quân sự hội-nghị

Đàm-diên-Khải (tổng-tư-lệnh quân Hồ-nam) phụng mệnh Tôn-Văn, ngày 24 février khai quân sự hội ở Triệu-khánh hội-quân, triệu tập tướng hiệu bàn phương pháp sang đánh Đông-giang.

Liên-quân chở khí-giới và lương-thực sang Đông-giang

Tôn-Văn sai Trần-gia-Hựu đem đông lộ đệ tử quân 600 người chở khí giới và lương-thực nhiều lắm sang chi cấp cho liên-quân đông ở Đông-giang

Bách-văn-Uất triệu tập tướng hiệu cũ

Bách-văn-Uất (bắc phát đệ nhị quân trưởng) phụng mệnh Tôn-Văn gửi giấy sang Thượng-hải triệu tập tướng hiệu cũ (An-huy) mau về Quảng-đông, để xếp đặt việc cử binh về đánh Bắc-kinh.

TẠI LAM SAO LẠI CÓ NGƯỜI CẢM ĐIẾC?

M. A. Guérin thầy thuốc tại trường-học của người cảm điếc ở Bordeaux có xem xét cái lai lịch của 590 người học-trò ở trường ấy để kê-cứu về cái gốc bệnh cảm điếc là ở đâu. Ông chưa xét được điều gì dích xác, song ông bàu nhiều điều cũng hay.

Ông nói: Tật cảm điếc (nói tật đ ếc thì hơn, vì có điếc mới cảm) hoặc đẻ ra đã có, hoặc về sau mới thành tật. Những người về sau mới thành tật thì cái gốc thường bởi bệnh đau màng óc mà sinh ra. Những người đẻ ra đã điếc sẵn, cái gốc hình như bởi bố mẹ là người cùng một máu mủ lấy nhau, hoặc bởi bố mẹ cảm điếc truyền lại cho con cái, song bố mẹ cảm điếc truyền tật cho con thật là ít khi thấy có, mà cứ kể xét kỹ ra cũng không lấy gì làm chắc lắm.

Hai người cảm điếc lấy nhau, con cái đẻ ra cũng có đôi ba đứa cảm điếc, còn phần nhiều thì lành lặn như thường. Hai người họ gần mà lấy nhau, con cái sinh ra nhiều đứa cảm điếc lắm.

M. Guérin lại nói: cứ kể họ hàng gần mà lấy nhau, còn nhiều cái hại hơn là đẻ ra con cảm điếc, song cái hại này là cái hại hiền nhiên ai cũng biết ngay, còn những cái hại khác là cái hại vô hình, nên người đời không hay nghĩ đến.

Quốc-dân thường-thức

Cách lấy màu những đồ thêu bằng kim-tuyến ngân-tuyến

Những đồ thêu bằng kim-tuyến ngân-tuyến, lâu ngày nó xuống màu đi, muốn cho lại được như mới, thì dùng cách sau này:

Lấy một ít ruột bánh mì, bỏ vào một cái nồi rang bằng đất, ma rang lên cho nong. Rồi cầm những miếng ruột bánh ấy mà lau miết vào những chỗ sợi thêu, chỉ một lát thì lại đẹp ngay như mới vậy.

Cách lau những khung-ảnh thiếp vàng

3 phần . . . lòng trắng trứng gà.

2 phần . . . thuốc lấy của thợ giặt (eau de Javel).

Hai thứ đó đánh cho thật kỹ, như đánh bột làm bánh-bò vậy.

Muốn lau một cái khung ảnh thiếp vàng cho bóng, thì dùng một cái bàn chải mềm, thấm vào nước lấy mà đánh thì cái bẩn sạch ngay mà lại bóng đẹp không kém gì lúc mới.

Cách lau những gương-soi cho bóng

Trước hết lấy một cái khăn ướt mà lau qua mặt gương đi đã. Đoạn rồi lấy phấn hòa với nước lã, phấn Blanc d'Espagne hay phấn chì, phấn viết bảng cũng được, bôi vào mặt tấm gương cho đều, để nơi se se đi, rồi dùng một miếng dạ thấm vào rượu mà lau. Lau xong lại lấy một miếng dạ khô khác mà lau lại.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Ngạn-ngữ ca-rao

(Tiếp theo)

Con là nợ vợ là oan-gia,
Thức khuya dậy sớm.
Ngủ ngày cày đêm.
C ưa cưng đã mềm.
Tìm vàng tìm bạc, khôn tìm mẹ cha.
Ếch tháng ba ca (gọi) tháng mười.
Gỏ vược rau tơn.
Vịt gà ga to.
Thương thì trải chiếu đắp dơ.
Không ba năm không ai biết, đại một giờ bạn hay.
Làm dâu nơi cả thể,
Phấn đem đổi mặt, ai hầu đổi chồng.
No nết ngon, giận hết khôn.
Đề chi cho nước đến trôn mới nhảy.
Ăn tại phủ, ngủ tại công đường.
Tội nhà va nước.
Xui mưu làm loạn.
Tay bằng miệng, miệng bằng tay.
Đâm xay tối nằm là xong.
Cách đời vợ, trở đời chồng.
Lách nặng tìm nơ.
Bị không về rồi.
Khéo nghe tuấy bảy nói đui.
Bán lỗ đào hố.
Lưng dài vai rộng.
Đ buồn tui lỗ, nỗi không thì buồn.
Quần dấu lỗ, áo dấu trôn.
Phật trong nhà chẳng thờ, lại thờ Thích-ca ngoài đường.
Tính để nết người.
Minh ốc chẳng dựa lại mang gộc rêu.
Xấu và như mặt đánh bông.
Đ mày cay mắt.
Nói cười con cái con kẻ.
Tra không là quê.
Bụ trong không ở ứng.
Trầu cay nặng cỗi.
Nói tuật mất lòng.
Thuốc đắng dã tật.
Tốt vợ sơn, ngon mắt mẹ.
Cả ngày như cho chạy khao.
Muốn ngon ăn chả giò, muốn no ăn bánh đúc.
Em không mẹ bỏ em sang.
Cá béo cơ mang mang đã hay.
Rút dây động rừng.
Giàu là họ, khó là người dưng.
Ngọc có vết ai mang.
Ngọc lành ai để bụi rao.

Quần trong vào mông, quần ngoài cho cỗ đầy.
Đau đông đã chạy.
Phước chủ may thầy.
Lấy của che thân.
Thóc quá ngon dân.
Tận dâu xấu đó.
Quen thì đắt đi không.
Hạc giữ tai bay.
Ăn no ngủ kỹ.
Tốt nước sơn, tốt mặt.
Bệ vệ, không sợ chi lửa.
Nước xao đầu vịt, đun gậy tai trâu.
Phải thì chịu vậy.
Số giữ ai, thác gửi xương.
Hữu sự tìm vật tìm phương.
Bỏ thì thương, mương thì nặng. (mương: gánh).
Mưa dầu heo rầu chèo.
Trâu ngã ghe kể cằm riu.
Bắt rau cho nọ đặt rằm mẹ kia.
Lương thương trảo đảo, không qua đong đầy.
Mèo quào phên đất chỉ sôn.
Quan yêu bạn ghét.
Có quyền có duyên.
Làm ăn thì ngã mặt lên.
Bảy mươi chưa què, chớ khoe mình lành.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Gần người mà tiếng mình.
Khi rách tả gặp khác, khi lành thì không ai

Trẫy có của, sẵn có công
Ngơi nơi sống nơm đồng vàng.
Con người còn của.
Kinh phật chuông tăng.
Cực sướng xế tà.

Hộ bốn điền thổ, tứ cố mãi muôn năm.
Miệng hùm gan sửa,
Thân tan ma đạt.
Tay không chân rỗi.
Chịu dắm ăn xôi.
Tranh voi xấu mặt gì.
Đồng cu mấy, tày cu sao.
Rượt bỏ ra, đa nem vào.
Ăn tham chắc, mặc tham dày.
Đất bỏ thì ở, đất lở thì đi.
Nuôi xược ở lường giống.
Làm c i nếp gấu.
N ư tôn, cứt lọn lên đầu.
Bên quan đại cường
Sông lấn giá đổi.
Lợi lật mà chìu mà mười.
Ăn nhiều người thì tức, làm một mình thì bực.

Đi đêm gặp ngày cập ma.
Ngon chanh ngọt lắm.
Trâu cột ghét trâu ăn.
Đường ngay lẽ thẳng.
Ngồi dai khoai nát.
Động đâu đoạn đấy.
Ngang nắng sổ ngay.

Đạm Phương (Huế) s o lục

Tự do diễn đàn

Cái nạn cờ-bạc

Các ngài duyệt-giả thấy cái đề mục bốn chữ « Cái nạn cờ bạc » mà bỉ-nhân sắp bàn sau này chắc không khỏi mỉm cười mà bỏ qua, cho là vô vị, cũng như « ai nan ó tó », bất tất đọc đến, tả để công xem các mục Vă-uyển, hoặc mục Tiểu-thuyết cho nó có cái thú nhàn-nhã rung đùi, hay cái hứng ngâm p ong lộng nguyệt.

Vô vị thì vô vị thật đấy. Nhưng xin các ngài nấy c ịu khó nghĩ xem. Trong xã-hội Việt-Nam ta, la cai xã-hội bốn nghìn năm vă-minh, lương-quan hiền-lương c , trung-thần hiếu-tử c , nghĩa phụ tiết-p ụ c , bây giờ có một cái ung-lộc nó đã thâm cần cố đế lắm rồi; chẳng những là nan-trị, mà nó lại đã nhà đã tăng, truyền nhiễm khắp các hạng người trong quốc-dân. Cái ung-độc ấy, không nói các ngài cũng thừa biết, tức là cái nạn cờ bạc vậy. Tuy các bậc chương bằng ngày vẫn tương đạo thánh tật hô lo sợ rằng cái hơi ung-độc ấy không kéo lại theo cái ngọn đèn phong nhã truyền khắp trong đồng-bang ta, thì cái nghi-lực sinh-tồn của con chau Tiên-Rồng cơ hồ nguy lắm! Nhưng cứ theo như bệnh-thuật mà con mắt bỉ nhân đã từng quan-sát, thì chẳng những không giảm, mà lại có tăng, tăng một cách khiếp chơi những kẻ ưu thời mẫn thế không khỏi kinh tâm động phách, lo cho vận-mệnh của đồng bào ta trong trường cạnh-tranh sinh-hoạt này, e có ngày phải theo cái công lệ đào-thải mà thôi! Cho nên bỉ-nhân không quản là bất tài, ngôn-luận thiển cận, tư-trưởng tỉ lậu, văn tự « nước-ốc », cũng nói điều các ngài thức-giả ma hô-nhào cỗ-võ, một là để chiêu hồn những bạn đồng-bang ta người nào chẳng may mà đã trầm luân vào cái khổ-hải đó, hai là để khuyến-miễn kẻ đồng-loại nào còn có cái chân hạnh-phúc chưa bước chân đến chốn mê-tận ấy vậy.

Cứ thực tình mà nói, thì gần hết xin nhường hai chữ « hết cả » cho các ngài kể-cản thám thử về — thì gần hết nạng người trong xã-hội ta đều mắc phải cái bệnh kinh niên đồ-bác ấy: nào từ bọn lao động cho đến bậc quyền-quí phong lưu; nào từ hạng tu-sĩ cho đến hạng khuê các; nào từ lũ « miệng còn hơi sữa » cho đến các ông « đầu gối quá tai » (xin các cụ miễn-chấp); từ nơi cùng sơn tịch mịch cho đến c ốn phồn-hoa đô-hội, không lấu là không tới bạn, tổ tôm, tứ xì sóc-lia, bonz-đôi, tứ sắc, chi nữa? (Đặc bỉ-nhân không phải nhà chuyên-môn, nên không thấu-triệt hết các danh từ trong khoa bác-học, a quán, trong khoa bác-địch, xin nhờ các nhà danh gia bổ-túc cho). Thiết tưởng trong hoàn-hải không đâu mà cái họa đỏ-bác thịnh-hành như nơi đất nước ta; trên địa-cầu chẳng nơi nào cái tệ xa hoa phô-trương hơn nước mình nữa. Xem như trừ ra những ngày thường, chẳng may mà lưới công phẫn tuôn được hàng lũ lượt, tay cảnh-sát vớ được từng xâu dài thì không kể, còn thì cứ đến ngày tết-nhất, hoặc tiết-lễ gì mà được phép tư do du thú, thì thì chốn chốn đều quê đầu làng xó chợ, tụm ba tụm bảy, ở thanh-thị, trong phố ngoài đường, c e ra người vào rất là náo-nhiệt. A chẳng biết rằng mỗi năm hễ đến kỳ lễ Chính-rung, thì mùa quế, kẻ c ợ, nào già, nào trẻ lũ năm lũ ba, vợ nào chồng nấy, keo nhau như nước, ao quần như nêm, mà mấy ai là đến cái huyệt mạch của con chau Hung-Lạc mà bồi đường c o ..... (xin độc-giả tự hiểu). Ấy cái tệ cờ bạc ở xứ ta nó lưu hành như thế nào, chẳng dùng-dằng, nếu quí-độc giả không lo mà đề phòng c o cẩn-mật, hẳng khỏi có lúc leo vào đập xuống hang sâu vực thẳm. Gin thay !

Cái tệ cờ bạc ấy biết phát sinh và bành-trướng từ hồi nào, thì đến bây giờ bỉ-nhân cũng chưa thể quyết hẳn được. Song cứ theo như sử thần Ngô-thì-Sĩ phê-bình về việc Trần-Thái-Tông đặt ra phép thi bạc-đề, thì ta có thể đoán chắc rằng cái tệ cờ bạc ấy đã có từ thời Trần rồi. Nay xin kể qua các nguyên-nhân cờ bạc ở xứ ta và các hại-trạng của cờ bạc ở xã-hội ta ngày hôm nay, để bàn cho rõ ràng, rồi sẽ tìm phương-pháp mà cứu-chữa.

Cái cờ bạc ở xứ ta ngày nay, thì có thể chia ra làm hai hạng người: hạng người có của và hạng người không có của. Hạng người có của thì cờ bạc để tiêu khiển, để cầu lấy cái thú vui, để tìm lấy cái hứng thú, để cho khuây khỏa những lúc nhàn-cư vô-sự, hoặc để cho thỏa cái lòng hiếu-thắng, hoặc để cho khỏi cái nỗi buồn-tẻ, chứ không phải là cốt để kiếm lấy tiền. Hạng người không có của thì cờ bạc để kiếm lấy tiền, để cầu lấy cái lợi, để mong lấy cái may, để tìm lấy cái giàu, để cho khỏi cái nỗi đói rét, chứ không phải là để tiêu khiển, để cầu lấy cái thú vui, để tìm lấy cái hứng thú, để cho khuây khỏa những lúc nhàn-cư vô-sự, hoặc để cho thỏa cái lòng hiếu-thắng, hoặc để cho khỏi cái nỗi buồn-tẻ đâu.

(*Còn nữa*) Bùi văn Trò.

MỘT LẦN SINH BỐN CON

Có lẽ nào lại thế được! Hôm tháng chạp ta vừa rồi, Lê-thị-Cây sanh cùng lúc bốn con, tại nhà số 9 phố Hàng Bồ Hanoi. Bốn con đều là trai, mà đứa nào cũng khỏe mạnh, kêu khóc như trâu rống, thật là một điều hi-hữu trong lịch-sử sinh-sản của đàn-bà.

Lại có kẻ đồn rằng người đàn bà ấy đã có thai với một người đàn ông huyện Diên, nhưng chồng chị ta đã đi làm ăn xa, chưa về được, nên chị ta phải giấu-giếm việc đó, không dám cho chồng biết. Nhưng không phải là điều đáng lấy làm lạ, vì ở đời này, những chuyện như thế có lắm, không phải là chuyện lạ.

Nhưng dù sao, bốn con một lần cũng là một điều đáng mừng cho nhà Cây, vì nhà nghèo, không có tiền mua sữa bò, nên chỉ nuôi bằng sữa mẹ, mà sữa mẹ thì có thể nuôi được cả bốn con, thì thật là một điều may mắn cho gia-đình.

Sự sinh-sản lần này thật là một điều hiếm có xưa nay. Nhưng không phải là điều không thể có được, cũng không phải là điều tuyệt-đối không thể xảy ra.

Vậy ma thiên-hạ cứ xầm xì đi gọi nhiều điều rồ lý quá.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các hiệt quí ông nào mua thì gởi tức cho : bổ không có tiền gửi theo giấy mua thì tòa-quán không trả lời. Mua báo trả tiền từ năm hoặc nửa năm, xin cứ trả đi cho gọn.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 19 tộ
15 giờ 19 tộ

Lịch ngày mai

Dương-lịch
Thứ sáu 14 Mars 1924
8 Mardi de
Âm-lịch
Mùng 10 tháng hai năm Giáp-tí

Ngày Thần-thọ
Hoàng Thần: Sơn Quí Trực Trừ
KỴ: Quyết thủy, Khổ-khấp.
Nghi: Xuất hành. Thương-quan, Giải trừ, Mộc dục, Trừ phục
Hội đồng Vệ-phục: Cửu giáo, Hanoi

Giờ khởi hành tàu Haiphong đi Hongkong ngày 13 Mars 1924, đã sửa lại như sau: Nhà ga Hanoi định lại 13 h. 30

Tin tàu Tàu *Songbo* khởi hành ở Haiphong đi Canton, qua Hoihao, và Hongkong ngày thứ bảy 15 mars hồi 8 giờ. Tàu tin-tức Hanoi ngày 14 mars sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa hồi 20 giờ 7.

Quan Thống-sứ đi kinh-lược Mon-cay. Như tôi hôm hôm đã nói trước, sáng ngày mai thứ sáu, thì quan Thống-sứ Monguilloz ở từ Hanoi đi đường Langson ra Mon-cay, chứng sang ngày kia thì tới nơi.

Quan cai-trị Maillard thư ký riêng của quan Thống-sứ cũng đi với ngài.

Quan thống-sứ đi vắng chuyến, bốn năm ngày sẽ về.

Tiệc trà tiễn quan Đốc-lý Mourroux. Tối hôm qua, các ông hội-viên thành-phố có đặt tiệc trà tiễn quan Đốc-lý Mourroux về nghỉ bên quê-quán. Hưởng chén giờ thì quan khách còn nơi, bốn ông nghị-viên Nam ta còn nhắc. Có quan Thống-sứ Monguilloz đương sức, quan cai-trị Marty, các ông hội-viên Tây, cai-tri chánh Đốc-lý cùng nhiều các quan Tây khác đến dự tiệc. Người Nam thì có quan Thiên Hoàng-trọng Phu, quan Trung Đoàn đốc Cường quan Tượng, Lê-tuấn, Nguyễn-văn-Vũ ngự-Oai-hầu, quan Cả Tân Đốc-Thuật, ông Bạch-Thái-Bưởi, các ông chủ nhiệm các báo, các ông kỳ-hào trong các hạt, các ông thân-hào, phó-trưởng đến dự tiệc đông lắm.

Các quan viên vị đâu đấy, ông Đốc-lý đều thay mặt các ông, lời-lẽ Nam có độc một ít ba câu đọc quan Đốc-lý.

Bài dịch như sau này :

Kính quan Đốc-lý,

Thưa các ngài,

Hội viên và thân-hào chúng tôi xin có lời trân trọng cảm ơn quan lớn và các ngài đã có lòng tới ban lời dạy, làm cho tiệc nhỏ này được thêm rực-rỡ vẻ vang.

Thưa quan Đốc-lý,

Trước khi ngài lên đường trở về qui-quốc thì chúng tôi là chi-viên và thân-hào trong Hanoi-phố Hanoi đều tỏ lòng kính-mến và luyến mộ ngài.

Ngài là Nam-Việt chúng tôi xưa nay vốn đều một lòng kính-mến các quí-chức như là cái tinh-thần sử-dụng, tức là cái tinh thần-hồn của một dân-tộc hợp-cư, tựa dưới quyền bảo-hộ của thượng-quốc. Ấy lẽ tâm lòng, chung thì như thế. Chúng tôi lại đều biết ơn riêng các ngài đã am-hiểu một cách đặc-biệt về cái thời-độ chúng tôi, mà lợi dụng những cái tư-chất hay của chúng tôi, còn những sự lỗi lầm thì các ngài lấy cách quảng-đại mà xử-đãi cho. Các ngài đã hạ cố đến chúng tôi một cách khoan-dung chính trực như thế thì chúng tôi lấy làm cảm-phục vô cùng.

Quan lớn chính là thuộc về những bậc khoan nhân đại-độ ấy. Đã bấy lâu năm ở trong nhậm cùng là giúp việc ở ti nhà ấy của tỉnh lị ở bản-xứ, thì chúng tôi đã nghiệm thấy rằng ở trong hạt đã thuộc quyền ngài cai-trị đều rất là luyến mộ ngài cả.

Tới buổi chiến-tranh, ngài vốn đã am tường nhà việc kinh quốc bản-xứ, ngài đã đem đảng cái chí-nam-châm quản đốc mọi đội quân Nam-Việt dự cuộc chiến-tranh để giúp nước Đại-pháp. Cũng những ngài đã đưa đất và tới-tấn cho đội quân Nam Việt ở nơi chiến-trường, ngài lại soạn ra một quyển sách để phổ bày một cách rất giản-dị về những điều tinh của những hàng binh-sĩ ấy đã có can-hệ-hoặc một mặt phận về vang trong cuộc chiến-tranh.

Kinh sư trở lại nước nhà là một nước rất luyến mộ nhân-nhân, được ngài rất yêu mến thì ngài trong-nhậm tân Hà-đông, rồi ngài lĩnh chức Đốc-lý Hanoi. Trong cái thời kỳ ấy thì chúng tôi lại được dịp để hưởng-thụ những chính sách chân-tử quảng-đại của ngài. Dù về cá nhân hay là những điều-lợi-ích rất là cần-thiết, bởi ấy chúng tôi lại thêm một dịp nữa để hoan nghênh ngài là một người ban thân-ái của người Nam Việt vậy.

Những sự tỏ, không bao giờ chúng tôi sao nỡ lãng được, người Nam-xứ đều ghi nhớ công đức ngài như thế nào mãi mãi.

Nay ngài lên được, song lại có ngày hội ngộ, vì ngài là người ngoại xứ, nhưng đã ngự vào địa-phận nước này thì bao giờ chúng tôi cũng một lòng kính ái, coi như là người bản-quốc. Kính ái đó, hiện nay tôi khen, tôi được những điều ấy đã đi tới và cũng ngài có cách thức là như-thế.

Đoàn quan Thống-sứ có nhờ ông khế mời quan Đốc-lý Mourroux và nhân-dân tiễn-hành. Quan Đốc-lý được nhân-dân tiễn-hành nồng-nhiệt như thế là vì ngài có lòng ái-mộ của người Nam-Việt vậy. Ngài là người khai-hóa cho thành-phố, có công to với thành-phố, cho nên ngài được dân-chúng kính-trọng là phải.

Ngài đi về nước, chắc ngài cũng có ý-tưởng về cái cảnh-tượng này, cái cảnh-tượng thân-ái của người Nam-Việt đối với ngài.

Ngài đi về nước, chắc ngài cũng có ý-tưởng về cái cảnh-tượng này, cái cảnh-tượng thân-ái của người Nam-Việt đối với ngài.

Quan thanh-tra Salles vô Huế. Ngài thứ bảy này, quan Thanh-tra Salles sẽ vô Huế. Xong, ngài sẽ về Saigon, nghỉ độ 6 tháng, thì ngài sẽ đáp tàu về quý-quốc.

Tin đường sá. — Quan Công-sứ Thái-nguyên có báo tin rằng, con đường số 33 Thái-nguyên — Đình-cả vì chữa cái cầu ở km 25, nên từ ngày thứ tư 12 đến sáng chủ-nhật 16 mars 1924, xe cộ không đi lại được từ ngoài km 25 trở đi

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ ngày thứ sáu 7 đến ngày thứ năm 13 Mars 1924

THỜI-SỰ

Từ Memphis đến Kim-tự tháp ở Ai-cập

Rất vui, rất hay

L'IDOLE DU CIRQUE

Gồm-thâu về xã-hội, chia làm 10 hồi
Hồi thứ 9 chia làm 2 phần.
Hồi thứ 10 chia làm 2 phần.

L'HOMME INUSABLE

Hài-kịch của Lam-ba phần

Lời dặn. — Sau phần thứ hai, hồi thứ 10 tức là Idole du Cirque, thì ent a te.

THUỐC LẠ VẤN SẦN HIỆU STC TỐT THƯỢNG HẠNG

Thi chức phó cai-trị hạng ba. — Đến ngày 18, 19, 2 và 21 mars này, tại phòng thi công phủ Thống sứ sẽ mở kỳ thi chức phó cai trị hạng ba.

Kẻ dự thi thì vào ngày 18 mars, từ 14 đến 18 giờ. Thi về khoa pháp-chính hành-chính quốc-tế và luật-quốc-tế. Kinh-tế. Pháp-văn dịch và luận-thuyết.

Kỳ đệ nhị thi vào ngày 19 mars, từ 11 đến 18 giờ. Thể lệ thành-thích Đông-pháp.

Kỳ đệ tam thi vào ngày 20 mars từ 14 giờ đến 18 giờ. Thi về luật pháp và kinh-tế.

Kỳ đệ tứ, thi vào ngày 21 mars, từ 14 đến 18 giờ. Thi về sử-ký các xứ trong cõi Đông-pháp

Việc bầu-cử nghị-viên hương mục. — Bản-quan được tin rằng ở gần nơi viên Thượng mại nữa Ông Mạc-Lê một ra nước thuộc thuế từ bà con quen biết ở nơi sẵn lòng yêu mến, giá thuế ông ấy sẽ nhận lời đã đang tiếc vậy.

Quan Bốc-to Bi-co-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh đi thường, cảm và cúm nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Bồ, số nhà 22, Hanoi Sáng mới 214

Quan Bốc-tơ sẽ có nhà cho người ở, người làm đến năm, sẽ nhận lại hết.

2067

Số 72

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu thuyết)

PHẠM-BÙI-CẦM dịch

Cuốn tiểu-thuyết này chỉ là một cuốn tiểu-thuyết chứng được, mà cũng là một cuốn trinh-thám tiểu-thuyết cùng được. Vậy xin dịch ra để công-hiến cùng bạn độc-giả một cuộc tiêu-khiển khác-thường trong khi tửu-hậu trà-dư!

Đoạn lại trở lời mà rằng :

— Đây là ông Khắc-lôi-tê. Cáp-đắc-la-tư, tất tiên-sinh cũng đã biết tiếng. Còn vị nữ lang đây là Phôn-ha-thắc tiểu-thư, người ở Mỹ-chân.

Ước-hân nghe đoạn, bèn lại cúi đầu thi lễ, rồi nói :

— Tôn-ông lại đây, ý nói việc gì, xin cứ nói thực cho bỉ-tiết.

Ba nhĩ-độ nói :

— Việc thì dĩ-lẫm, không thể nói hết được, nay hãy xin nói ngay cái việc gần đây ; tư nay đến hôm giờ chiều mai, nếu chánh-phủ nước Anh không mau mau cho một cái ngự-lôi-đĩnh đến hải-cảng Cơ-la, chiếu hồi các chiến-hạm, thì chỉ trong bảy ngày thành Luân-đôn nầy sẽ vào tay người Đức, Chúng tôi nghĩ đi nghĩ lại, lúc này trừ phi tiên-sinh không còn kế gì thì thôi, chứ nếu có thể cứu-vãn được, thì tiên-sinh cũng nên ra tay.

Ước-hân nói :

Xin hãy thong thả, để tôi hỏi câu này đã : thế các ông đã nói với chánh-phủ chưa ?

Cách-tư-thắc đáp :

Đã, nói chán cả ra rồi, nhưng không ai họ nghe, họ cho lũ chúng tôi là nói càn cả.

Ước-hân nói :

Thế các ngài có giữ được bằng cớ gì không ?

Cách tư-thắc nói :

— Bằng cớ thì vô số, không thiếu chi. Mới mấy hôm đây lại can có một cái bằng cớ rất lớn nữa, lũ chúng tôi xuýt nữa thì đều đã tan xác ra rồi. Số là tôi với ông Khắc-lôi-tê đây bảo người giả hình làm bồ-bếp, vào đó thám lĩ chúng nó, chúng nó bắt ý bèn phòng một quả tạc-đạn định hại chúng tôi.

Ước-hân nói :

— Hang cá-phê ấy tên là gì ?

Tôi nói :

— Tên là Hưu-lư.

Ước hân nghe nói, dường như cũng đã biết chuyện rồi, liền gật đầu khen phải, rồi nói :

— Thôi thế bây giờ các ngài sở kiến thế nào xin khá thuật lại cho tôi rõ, Bấy giờ Cách-tư-thắc nói trước, tôi nói sau, rồi đến nàng Á-đức-nhĩ nói sau rốt. Ước-hân thì ngồi lắng tai nghe, khi chúng tôi còn đang nói, thì Ước-hân đã giải một bản đồ-đồ lên trên bàn, chiếu chỉ rõ-ràng chỗ chánh-phủ. Lúc này mà làm kịp ngay đi, thì cũng còn có thể cứu lại được. Nay phải làm sao cho quốc-dân biết mà khởi lên, bắt ép chánh-phủ phải lập tức cho một chiếc lôi-đĩnh rất mau, theo gọi các chiến hạm về nước. Lại ép chánh-phủ phải chiêu tập lục-quân các xứ tiếp cận, giải tán cái đảng bi-mật của Đức-nhân. Nay quí-quốc đại-thần, mắt đui tai điếc, những người nầy đã không phải là công-bộc của quốc-dân, thế thì cái lẽ nên nói chính là ở quốc-dân vậy.

Ước-hân ngồi lặng nói lâu, hai mắt nhìn trừng trừng xuống đất. Ba-nữ-độ lại nói :

— Các ông bạn tôi đây đều đã bết sức nài kêu với các quan nội-các đại thần, lại nhờ một người bằng-quan-lớ-đẳng hẳ, nhưng kết cục vẫn chẳng ăn thua gì. Nay phải lại đây cầu cứu với tiên-sinh, thật cũng đã là cùng kế. Quyền của các quan đại-thần đầu rằng to, nhưng thiệt thường cái quyền của tiên-sinh là còn có phần to hơn vậy. Xoay trở trời đất, bỏ, đẩy giang-san, thực là ở một tay tiên-sinh đấy !

Ước-hân vẫn ngồi yên không nói, Ba nhĩ-độ thấy vậy, e rằng Ước-hân không nghe chăng, bèn dùng câu nói khích rằng :

— Mới đây tôi xem báo nước Mỹ, lại có một cái mình chứng nữa, nói 12 giờ trưa mai thì nhà-nước Mỹ Lý-ông thành Ba-lê sẽ chuyển giao cho Hung-môn-đậu thân-vương một số tiền là một triệu Mỹ kim. Nữa-ước Thời-báo nói : Việc ấy thật là một việc cổ lai chưa từng có bao giờ. Đoạn lại nói chêm mấy câu khôi hài rằng : Việc ấy ma thực ra, thì báo nhiều hàng binh đến ở nước Mỹ ta, nay mai sẽ trở nên quan lớn cả. Tư kia Thời-báo dặng cái tin ấy, các báo khác đều xôn nhau lại mà công kích, như vậy có lẽ việc ấy cũng khó xong

Bấy giờ Ước-hân ngẫm cổ, ngồi lặng hồi lâu, đoạn lại mỉm cười mà rằng :

Các ngài phải nên biết rằng, cái tin của Nữu-ước Thời-báo đăng là một cái tin thời sự. Báo quan mà đã đăng một cái tin thời sự, thì có lẽ cũng là quan ngại cho lắm. Không bỉ với việc này được. Việc này nếu nhỡ ra có điều không tự-tiện, thì báo-quán khó nỗi mà sinh tồn

Ba-nhĩ-độ nói :

— Dẫu có làm sao nữa, cũng đành với trời, chúng tôi sở dĩ tìm đến tiên-sinh, là biết tiên-sinh bình nhật vẫn thường phẫn đối với nước Đức. Vậy thì ngày nay chính là lúc tiên-sinh nên ra tay giúp nước ; xã tắc an nguy, giang san còn mất, quan hệ ở một lúc nầy, sao tiên-sinh lại còn ngần ngại thế. Lúc nầy không quả quyết, một mai hối lại được chăng ! Tiên-sinh ơi ! Anh hùng tiếng đã gọi rằng, giữa đường dầu thấy bất bằng mà tha. Huống chi việc lại việc nhà !..

Cách-tư-thắc cũng nói tiếp rằng :

— Tôi đã biết tiên-sinh là người cẩn thận, sợ rằng ngộ khi chúng tôi bị người ta lừa đối tiên-sinh chăng. Nhưng lại đi lừa đối tiên-sinh chăng. Nhưng không phải thế đâu, xin tiên-sinh đừng ngại.

Ước-hân gật đầu mà rằng :

Cả việc của túc-hạ ủy thác cho chúng tôi là một việc rất lớn. Báo-quán của chúng tôi tư bản có hơn trăm vạn, kẻ ăn người làm có hơn nghìn người. Bây giờ đem cái của trăm vạn cái sinh kế của nghìn người, bỏi thấy phó cho một việc nầy cả. Và lời bàn của chúng tôi, cốt lấy tán trợ chánh-phủ làm tôn-chỉ, nay theo lời túc-hạ nói, há chẳng phải là một việc trợ hạ để phạm thượng dư. Và chẳng việc lại là việc hệ-thống cấp, bảo không xuất bản ngay chiều hôm nay thì không kịp, vậy thì bây giờ tôi làm thế nào mà thương nghị được với các bạn-đồng-chí. Một mình tôi trong lúc thảng thốt thế nầy, biết thế nào mà dám quyết định ngay được.

Ba-nhĩ-độ nói :

— Việc đã hay rằng khó thật đấy, nhưng không gặp cái việc phi thường, sao đã tỏ cái tài phi thường, xin tiên-sinh chớ nghĩ chi đến cái tư-bản trăm vạn, cái sinh kế của nghìn người, mà quên mất cái cuộc an nguy của toàn quốc. Sau nầy thắng thơm đồn đại, sử sách lưu truyền, cái công cứu quốc của tiên-sinh, bất duy là người nước truy tư, dẫn đến thế-giới cũng phải hâm mộ vậy.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc bổ những bình lạ, làm tro-trọi cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể thí được!

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; tính sáu chai gửi lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-thuốc có được công-hiệu cho tính chất người bản xứ.

Bảo-chế MONTÈS
54, Phố Trang tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư báo này.

Savon Cadum

Savon tinh anh, như
SAVON CADUM
thì lấy làm hữu ích cho vệ sinh da người.

Vì lại savon rất tiện lắm, gì người ta dùng nó lời cung, hòng bỏ chắc bao, mà lại lấy giải bằng hạt cực savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiêu Langsa.

2 f. 00

Một tin đón bậy. — Nhà nước đương điều-tra những tài-sản trong xứ này, để định lại trị-giá trong khi cần đến. Nhưng những tin đồn nhảm, nói rằng nhà nước định đánh thuế nặng về việc chôn cất, về đồ tang, về việc cưới hỏi, các đồ dùng về việc cúng tế, đồ linh tinh, v.v... là những tin bậy bạ, không có chút gì là sự thực cả.

Chiếu bóng Kim-Vân-Kiều. — Ngày thứ sáu 14 mars này, hồi 9 giờ 30 tối, *Indochine Film & Cinéma* sẽ chớp bóng tại Kim Vân Kiều tại rạp chớp bóng Palace. Kỳ chớp bóng này là một kỳ chớp bóng riêng của hội đặt ra để mở quan-khách coi, chứ không phải là một kỳ chớp bóng cho công-chúng xem vậy đâu.

Cất chính. — Mụ « *Giác cô tăng Thọ* » đang trong số báo này có kì sẽ đăng hết, có sắp làm mấy chữ, thành ra lạc nghĩa. Vậy xin cứ đọc như sau này : « *Ngoài cái lệ thường tra phạt thì giải đại biết vụ hạnh lại có thưởng tiền mỗi lần thuyết Phật sinh duyên* (sự tích M. nhi-lệ-Quân, nữa ».

Một biển kim-hoàn. — Việt-Nam bị mất trộm. — Đêm hôm kia rạng hôm qua, tại nhà biển kim-hoàn kia của người Việt-Nam mới lập, ở phố bảng Đào, bỗng mất trộm lẻn vào ăn trộm mất một độ xuyến vàng chừng hơn nửa và 10 chiếc nhẫn vàng thì bỏ lại trong một cái hộp của một người chủ ấm-mưu có sự ở Quảng-ninh mới gửi ra cho nhà ấy.

Sở cảnh-sát Bến đương đo xét bọn trộm này.

Cái trộm sáu nghìn đồng. — Sở Mật-thám vừa bị một viên thanh-tra mật thám rất thạo nghề xưa nay đem một toán lính mật thám Nam xuống Hải-dương để đo xét bọn trộm, ngày 2 mars vừa rồi, và vào một nhà phú gia ở Kẻ Sặt, nhà ấy bị mất mất một số tiền là 4.000 đồng, và các đồ đạc khác đáng giá 2.000 đồng nữa. Bọn trộm này có chừng 20 đứa cả thảy.

Ngạch thừa-phái. — M. Bế-văn Khanh, tư phái hạng nhất, ở tòa Văn bản, nay kiêm chức lục sự tại tòa án đệ nhất cấp Bắc-ninh.

M. Nguyễn-khắc-Thuy, thừa-phái hạng nhất châu Lục-yên, nay kiêm chức lục sự tại tòa án đệ nhất cấp châu ấy.

Ngạch khán-hộ. — Các viên khán-hộ tập sự tại nhà thương Hà-nội có tên sau đây, đều đổi đi các nơi sau này :

M. Đinh-Đức-Bình, đổi đi Tuyên-quang. Ng-Nguyên tức Thanh, đổi đi Hòa-bình; Nguyễn-như-Hộ, đổi đi Phú-thọ; Cao-văn-Chung, Cao-văn-Chu, đổi đi Nam-định.

Cất chính. — Mụ « *Giác cô tăng Thọ* » đang trong số báo này có kì sẽ đăng hết, có sắp làm mấy chữ, thành ra lạc nghĩa. Vậy xin cứ đọc như sau này : « *Ngoài cái lệ thường tra phạt thì giải đại biết vụ hạnh lại có thưởng tiền mỗi lần thuyết Phật sinh duyên* (sự tích M. nhi-lệ-Quân, nữa ».

Một biển kim-hoàn Việt-Nam bị mất trộm. — Đêm hôm kia rạng hôm qua, tại nhà biển kim-hoàn kia của người Việt-Nam mới lập, ở phố bảng Đào, bỗng mất trộm lẻn vào ăn trộm mất một độ xuyến vàng chừng hơn nửa và 10 chiếc nhẫn vàng thì bỏ lại trong một cái hộp của một người chủ ấm-mưu có sự ở Quảng-ninh mới gửi ra cho nhà ấy.

Sở cảnh-sát Bến đương đo xét bọn trộm này.

Cái trộm sáu nghìn đồng. — Sở Mật-thám vừa bị một viên thanh-tra mật thám rất thạo nghề xưa nay đem một toán lính mật thám Nam xuống Hải-dương để đo xét bọn trộm, ngày 2 mars vừa rồi, và vào một nhà phú gia ở Kẻ Sặt, nhà ấy bị mất mất một số tiền là 4.000 đồng, và các đồ đạc khác đáng giá 2.000 đồng nữa. Bọn trộm này có chừng 20 đứa cả thảy.

PHÒNG-THĂM-BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thực-tập đã nhiều năm Bác-sĩ đầu bởi tỉnh, Nguyên chủ-tọa về nghề khoa tại bệnh viện Tonkin, Phủ Toàn quyền Paris và Bệnh-viện Huế.
Người bệnh nào, chứng bệnh gì, cần đến bác-sĩ thì bác-sĩ đến giường mắc.
Giờ khám bệnh: Sáng 7 giờ đến 9 giờ — Chiều 4 giờ đến 6 giờ
VIỆN KHÁM BỆNH: 30 đường Gia-Long
Phòng thăm bệnh: 72 đường GIA LONG, 72
Giây nói số 2.16

Nam-giao đại lễ. — Chẳng bao lâu nữa mà đến kỳ nam-giao đại lễ. Hương-kệ nhiều các nhà lễ bộ Ngự-lâm-quân đã đem máy ảnh ở Huế đến xin chụp vào chụp hình trước khi hành lễ và hiện đã chụp các nơi đàn tràng ở Đ.-đ. sung các tỉnh trong hàng-ngũ.

Ngạch Học-chính. — M. Chu-xuân-... tập-sự tại ... được bổ làm ... Trinh ... ấn-tiền ... sử.

Ngạch thư-ký. — M. Ng.-trọng-Dung, thư-ký tập-sự hạng nhất ngạch ở tòa bố chính Phố Cao, được liệt vào ngạch 15 quan, để đi Huế.

Các tin ở sở Cẩm. — Ng-v Canh, lính khố xanh về đồng nghịch Thái-nguyên, vẫn trốn ở Yên-bái, thì nay đã bắt để giam xét.

— Bùi-xuân-Lung và Ng-quang-Hưu, làm công tại hiệu G. M. R. phạm tội ăn trộm các đồ hàng ở hiệu ấy, nên đã bị bắt để giam xét.

— Lê-thị-Thất và Trần-thị-Miện, phạm tội ăn cắp các đồ đi trang của Đoàn-thị-Chinh, số 25 Bd Henri d'Orléans, nên đã bị bắt để giam xét.

— Lê-xuân-Cần, cai lục lí, ở nhà hàng Bạc, số 13, bị kiện về tội lừa của Lương-văn-Vân một số tiền 40 đồng, nên đã bị bắt để giam xét.

— Hoàng-văn-Khé, thư ký sở xe-lửa Vân-nam, nhà số 111 phố hàng Bạc, bị kiện về nợ, nên đã bị bắt.

— Ng-văn-Thất ở Thanh-giám kiện không biết ai lấy mất quần áo đáng 20 đồng và 5 đồng bạc.

— Ng-gia-Hệ, ở Thanh-liêm, kiện không biết ai lấy mất quần áo đáng giá 25 đồng bạc.

BÁN NHÀ

Phố Mới, số 1, 3, 5 và 7.
Hỏi: Số 6, phố Ngõ-gạch.
3768

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Con nước lên xuống. — Ngày thứ năm 14 mars 1924 :

Nước lên 25 phân, vào hồi 9 h 58 buổi chiều ;

Nước xuống 13 phân vào hồi 10 h 43 buổi sáng.

Ngày thứ sáu 14 mars 1924 :

Nước lên 26 phân, vào hồi 11 h buổi chiều ;

Nước xuống 21 phân, hồi 11 h 2 buổi sáng.

Ngày thứ bảy 15 mars 1924 :

Nước lên 28 phân, vào hồi 11 h 59 buổi chiều ;

Nước xuống 0 phân vào hồi 11 h 36 buổi sáng.

Cuộc đua ngựa. — Ngày ngày 16 Mars 1924, hồi 14 giờ, tại Haiphong sẽ mở cuộc đua ngựa lần thứ tám. Chương-trình như sau này :

Giải Change chạy 1.600 m.

Tên chuồng ngựa	Tên ngựa
L. D. Tiên	Long mã
Cửa cấm	Ajax
Ng-văn-Nhân	Fend l'air
Tạ-tuy-Tư	S di
Roché	Espoir
Cyrnos	Pocha
Bleue	Nymphe
Cyrnos	Nam-giao (chăm dắn)

Giải Doson chạy 2.400 m.

D. K. Long	Pierdor
—	Sept Cascades
France	Cocotte
Ng-h-Hợp	Rigodon
Tạ-du-Tư	Victor eux
Cửa cấm	Gallic
—	Gordon
Blanche	Pandas
—	Pas Bça
Bleue	Chatouille
—	Đông-triều

Giải Grand Prix chạy 3.000 m.

Cửa cấm	Pyrrhus
Blanche	Chatouille
	Dictateur
	Défi
Rouge	Dédé
Q. L. Thanh	Tortue
Du Bac	Dents d'or
Tạ Tài	Vân-giang
Bleue	Papillon
Cyrnos	Nam-kim
Đ. K. Long	Promodo
Nghĩa-lợi	Marno

Giải Messageries Maritimes chạy 2.400 m.

Đ. K. Long	Griffon
—	Détnam
Métropole	Surprise
Blanche	L'Yser
—	Brise-cœur

Mùa rước xách. — Tháng hai vừa đám tế lễ rước xách chẳng riêng gì nơi hương-thôn, mà đến cả thành-thị là chốn gặp người cũng miếu rày điện khác. Ở hôi mở hè linh-đình vào nhiệt. Tư bôm bước sang tháng hai ta đến giờ, chẳng mấy ngày là không được nhìn thấy các bà các cô có uốn eo khăn xanh áo đỏ và mấy bác quần áo phương chèo đi khắp phố cùng đường mà phô diễn nhiều cái điệu bộ rất nghịch mắt khó thương có cùng.

Chỉ kỳ thay có một điều là tưởng lầu rằng sự mê muội quáng-gà ấy trong cuộn sau trong óc những người đó, chư biết đâu lại ở cả các cô tiểu-nữ có chút học thức thì chẳng đặng, buồn cười lắm sao!

X. lai cảo

(Xem tiếp trang thứ ...)

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 3 mars 924
KIM-XUYÊN KỲ ÁN

HỘI-ĐỒNG-ICH
đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ kết sổ, thôi sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa gửi cho ông E. CHATAIGNEAU là Giám-Tài Viên ở sở giữ Trésorerie ở Hanoi, thời xin gửi cho trong cho xong trước ngày 31 tháng 7 tây 1924, qua ngày ấy, người ta sẽ không nhận gửi nữa.

Giám Tài-Viên
E. Pon E. CHATAIGNEAU.
Y. M. GRENES.

"MỘT LỜI KHUYÊN BẢO" RẤT TỐT

Nếu thấy ai mắc phải bệnh xu-ẩn, bệnh hen thì nên mách người ấy dùng thuốc « KMER. D'ARVYANSIE EXIBARD », thuốc bột, thuốc viên thành điều, thuốc tăng tế để bôi cũng như dùng điều cam mà hút vậy.

Thuốc này đã từng được thưởng nhiều bằng Médailles vàng và bạc. Thuốc này các lương-y ai cũng đều tâm hiểu-nghiệm. Mỗi năm chữa được vài trăm nghìn người khỏi bệnh.

Bệ bị trong một cơ-lửa, hoặc trên một mảnh kim-khí mà sốt, rồi nhỏ cái khói thuốc, thì tắt tức. Ấy nay. Cứ thử mà xem, sẽ thấy kiến-hiệu là thường. Hỏi thuốc quản Alvarsinie Exibard (CIGARETTES D'ARVSINIE EXIBARD), chữa hiệu-nghiệm lắm.

Trên các hộp quản chung quanh hộp thuốc có in dấu-hiệu sau này mới là thực hiện :

MARQUE DÉPOSÉE

Gửi bán tại : BLANC, Hanoi
MONTÈS, Hanoi

祥和裕
YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
68, Rue des Cantonnais, 68
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 205

Bán-hiệu có bán suốt các thứ vải nhiều, hàng tân nhiều lắm, hàng thật rẻ, giá thật rẻ.
Có bán cả hàng to : Bắc-kỳ như the, xuyến, lĩnh, lạc, hàng, quế, vân vân và hàng Saigon như lĩnh, the, vân vân.
Nay mới có đủ các mai, tăng thêm, mùa đen và nỉ nhẹ rất nhẹ. Những hàng này bán buôn tăng lắm, chỉ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng cần nguyên không thể cắt được.
Quí-khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu sẽn gửi contre remboursement.
Cần-bạch
YU-WO-TSEONG
2010

HIỆU
MINH-DƯƠNG
MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC
của Đông pháp Yên-thảo công-ty
HÀN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ-GÀ
Giữa phố hàng Gai số 83

AI MUỐN CÓ NƯỚC XUỐI VỊ CHY NGAY Ở TRONG NHÀ

Ai cũng biết rằng nước xuối Vichy có những tính chất gì, và nước ấy dùng được những việc gì, đau vị, đau thận cũng vô số bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.

Nhưng đến tận xuối ấy mà phục-thuốc thì tốn kém lắm, vì vậy hiệu bào chế Montès, NHÀ BA CHUÔNG có buôn thứ muối Sels Vichy có thứ chai lớn, có thứ chai nhỏ, chỉ bỏ mấy thìa con muối ấy vào một lít nước đun rồi thì có nước Vichy mà dùng, chẳng tốn kém là bao.

Nên đến hiệu bào chế NHÀ BA CHUÔNG, mà mua muối Sels Vichy.

So 81

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ như ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hẹn-hò xảo-lão thì được phép đề-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Đứa nữ-tỳ lên lầu bẩm với tiểu-thư. Hỏi lâu lại thấy ở trên lầu xuống, trao một tờ giấy cho *Trương-dì* mà bảo rằng :

— Tiểu thư tôi nói : tập « *Trương-tử lân biên* » đã là của công-tử tự soạn ra, thế thì công-tử thật đang một bậc kỳ tài ! Nay có bài thơ này, xin công-tử họa vần cho.

Trương-dì mở xem thì thấy một bài thơ tứ-tuyệt. Xem xong, giả cách nhắm bút mài mực, viết đi viết lại mấy lần, rồi sao lấy một bản, nhân khi mọi người không nhìn, trao cho đứa tiểu-đồng theo hầu mà bảo nó đưa ra cho *Tống-tín* họa giúp.

Trương-dì lại ngồi riêng đài, trong miệng lẩm-lẩm lẩm-nhẩm, ngâm-nga một hồi rồi viết ra ba câu thơ, viết xong lại xoa Hồ đâu lại mở bài tuyệt-cú ông ra đọc lại mấy lượt, lược xoa, tinh, tấy thêm-sửa lại đi một vài bước, nước mắt nhỏ ra ra pha ngoài. Mấy đứa nữ tỳ hầu xúm, đều tủm-tỉm cười.

Hồi lâu trên lầu lại có hai đứa nữ-tỳ xuống gọi rằng :

Tiểu thư cho hỏi *Trương* công-tử rằng bài thơ vừa rồi, công-tử có họa không, hay là không họa ?

Trương-dì nói :

— Sao lại không họa !

Nữ-tỳ nói :

— Nếu họa thì sao lại mãi không làm ?

Trương-dì nói :

— Thơ thì có phải hay, cứ ý viết đối thế nào được ! Và khác lắng thơ mỗ, người một cách, cụ *Lý Bạch* bắt ruồi trăm bài thơ, còn cụ *Đỗ Công-bộ* thì làm thơ rất chậm, không thể nào ai mà nói được !

Lại nói cuộc đua tiểu-đồng cầm mành gặp, tất-tả chạy ra đi tìm *Tống-tín* để làm thay. Không ngờ tối đi khuất khúc, thành ra lạc đường, cứ luống-cuống chạy hết ngả này, lại sang ngả khác.

Bấy giờ nàng *Lãnh-giáng-tuyết* nghe nói nàng *Sơn-đại* đang tới tại *Trương-dì* ở *Ngọc-xích-lâu*, nơi định đến xem. Vừa bước ra khỏi cửa phòng thì gặp đứa tiểu-đồng đang luống-cuống chạy.

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* sai nữ tỳ hỏi làm sao thế.

— Mấy là người nhà ai mà đến vào đây ?

Đứa tiểu-đồng hoảng-hốt mà thưa rằng :

— Tôi là người nhà *Trương* công-tử.

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* nói :

— Mày theo hầu *Trương* công tử, có sao lại muốn quần ở đây ?

Đứa tiểu đồng nói :

— Tôi muốn ra về, nhưng không thuộc đường, thành ra đi lạc vào đây ?

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* thấy đưa tiểu đồng nói năng lưu-loát, biết ngay là kẻ có duyên có chi đây, mới bảo rằng :

— Mày đã theo hầu *Trương* công-tử, có sao lại muốn ra về ? có lẽ thắng này trộm cắp chi đây, mau mau bắt nộp tướng-công để ngài trị tội.

Đứa tiểu-đồng sợ-hãi mà thưa rằng :

— Quả là công tử tôi sai tôi ra có chút việc, chứ thực không dám trộm-cắp chi cả.

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* nói :

— Mày ra có việc chi, phải nói cho thật thì ta thu cho. Nếu mày nói dối một câu nào, tất ta phải bắt nộp.

Đứa tiểu-đồng nghĩ thuở thôn hay, không thể nào trốn tránh cho được, bất-đắc-dĩ mới phải thú thật mà rằng :

Công tử tôi muốn làm một bài thơ, bảo tôi đưa ra cho *Tống* tiên-sinh làm giúp.

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* nói :

Muốn làm bài thơ gì, đưa cho ta xem.

Đứa tiểu-đồng không biết làm thế nào, đành phải đưa ra cho nàng *Lãnh-giáng-tuyết* xem. Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* xem xong, bật cười mà nghĩ thầm rằng : Đây là *Sơn* tiểu-thư chế-nhạo tân đó, âu là để ta chơi nghịch làm một trò cười.

Nàng nghĩ vậy, mới bảo đứa tiểu-đồng rằng :

— Mày không cần phải đi tìm ai nữa, để ta làm thay cho.

Đứa tiểu-đồng nói :

— Nếu tiểu-thư làm thay cho thì còn gì hay bằng !

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* nói :

— Mày theo ta vào trong này !

Nói xong, liền bảo đứa tiểu-đồng theo vào trong phòng, lấy bút viết hai bài thơ vào mảnh giấy, rồi trao cho mà dặn rằng :

— Mày mang giấy này, cứ nộp là của *Tống* tiên-sinh làm đó !

Đứa tiểu-đồng nhận được thơ, mừng, ở xứ bao. Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* lại sai nữ-tỳ đưa đến đưa tiểu. Đứa tiểu đồng dẫn bước cô-tỳ vào, *Trương-dì* trông thấy, giả cách đi tiểu-tiện, bước xuống dưới thềm. Đứa tiểu-đồng chạy lại bên mình, trao ngay thơ cho. *Trương-dì* nhận được thơ rồi, bấy giờ vững dạ, lại ngang-nhiên mà bước lên, đi vào ghế ngồi.

Ngồi xong, liền nói :

— Nàng làm thơ cần phải có cảm-xúc. Vừa mới bước chân xuống thềm, bỗng cảm-xúc mà nên thơ !

Nói xong, sẽ rón rén để bài thơ gà ở dưới tờ giấy. Nguyên *Trương-dì* chỉ cần có một bài, đến khi mở ra, thấy được hai bài, mừng-rỡ ết bao, mới theo nguyên văn mà đăng-tả ra tờ giấy. Khi đăng-tả xong, đọc lại một lượt, rất lấy làm đắc ý.

Trương-dì trao cho đứa nữ-tỳ mà bảo rằng :

Thơ đã làm xong rồi đây, cầm lên cho tiểu-thư xem. Tiểu-thư là người có tài, tất hiểu được thú-vị trong hai bài thơ này.

Đứa nữ-tỳ cầm lấy, lại tủm-tỉm cười, rồi đem lên trên lầu, để trình nàng *Sơn đại*. Nàng *Sơn-đại* mở xem, cả cười mà rằng :

— Thằng cho chết rày, không biết nó mượn ai làm mà lại nhờ người ta riễu-cợt nọ !

Nàng xem lại một lượt, rồi nói :

Thơ đầu làm trong riễu-cợt, nhưng có vẻ phong-nhã thì kẻ tả-gà này cũng là một tay tài tử, tốc rằng không biết người ! Bây giờ dùng cách gì mà khiến cho hắn phải nói ra mới được.

Nàng *Sơn đại* đang ngẫm-nghĩ thì bỗng thấy nàng *Lãnh-giáng-tuyết* đi lối sau lầu bước ra. Nàng *Sơn đại* đứng dậy đón, rồi tủm-tỉm cười mà bảo rằng :

Chị đến vừa hay. Nay nàng, lại có một tay tài-tử. Câu chuyện rất bổ-ích cười !

Nàng *Lãnh-giáng-tuyết* cũng cười mà rằng :

Câu chuyện buồn cười lắm. Tôi đã được hiểu ; ma tay tài-tử ấy tôi cũng đã biết.

Nàng *Sơn-đại* nói :

— Chị vừa đến đây, cớ sao lại biết trước được ?

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Các thanh-lâu đã di cư. — Ngày nọ một ông hội-viên ta thỉnh-cầu với hội-đồng thành-phố việc bắt các thanh lâu phải họp ở riêng một phố thì hơn một tháng nay đã thấy lệnh đem thi hành rồi. Bây giờ các nhà thanh-lâu ở giải rác các nơi trước phải di cư sang phố La Marine bên Hạ-lý, khỏi cầu Maréchal J ffre m t tỷ

Những Nguyệt hoa-lâu, Mộng-xuân-các vân vân của người Hoa-thương cũng phải dời sang cả ở đấy

Hôm có lệnh bắt các nhà thanh-lâu phải di cư đi chỗ khác thì chẳng biết quan nào đọc mồm đọc miệng lại phao ngôn may rằng các nhà hồng-lâu cũng phải thuê-in chỗ ở cùng một phố với các nhà thanh lâu, làm cho cảnh-sát phải một mé ran ẩn vào ngõ bàng khuâng như ngày nào có tin đồn đi phiến vậy.

Giấy bạc giả hai chục. Vừa rồi nhà ngân-hàng Đông-pháp thu được một cái giấy bạc giả hai chục thì nay tòa lã cho người đi đo xét kẻ phát-hành.

Đường đổ nhựa. — Lại một con đường nữa đang đổ nhựa là phố Amiral Courbet. Thế là thành-phố ta có con đường nào to rộng đẹp đẽ đều đổ nhựa cả.

Bắt giải ra tòa. — Tên Mac-văn-Kỳ, làm công cho ông Bourguignon là nhà hàn bao-chế phố Paul Bert đã phải bắt giải ra tòa về việc vay tiền lương trước rồi bỏ việc làm.

THÁI-BÌNH

Khánh-thành nhà hội-quán. Nhà hội-quán hội Tập-thiện khởi công làm tại phố Paul Bert mấy tháng nay. Nay đã hoàn-thành, kiểu nhà làm theo lối ta, rộng rãi, giản dị mà đẹp chỉ hiềm mặt ngoài hơi thấp một chút, kể ra hội Tập-thiện chưa thể có nhà hội-quán được, vì hội mới lập thành được ít lâu nay, công-quỹ còn ít, được bao nhiêu đã sắm cỗ đòn của hội và làm thêm cỗ đòn làm phúc tốn kể cũng nhiều, nay làm xong nhà hội-quán là nhờ lòng nhiệt-thành của các ông hội-viên bỏ tiền cho hội vay để làm, nghe như nhà hội-quán làm mất hơn 3 nghìn bạc, hội định đến tháng mars này mới các qui quan, nam quan thân hào trong tỉnh đến dự lễ khánh thành. Nghe đâu nhân dịp vui-vẻ này hội xin phép quan trên hai chủ-nhật đánh đồ tôm-điếm, hát tuồng v. v. để người các nơi đến xem.

T. lai cảo

Phòng đọc sách trường Yên-bác. — Hôm trước bản-quán đã đăng tin « Phòng đọc sách ở trường Yên-bác, thì đã nói rõ sự xem sách mà khảo cứu học vấn tại nơi phòng đọc sách, tưởng độc-giả chư tôn đã tường tất. Nay quan Đốc trường ấy là M. Dufresne lại muốn cho thêm ích cho mọi người thì ngài đã định rằng những người muốn vào học ở đấy theo chương-trình của trường Yên bác thì được vào học khỏi phải trả tiền và ngài cũng sẵn lòng dạy bảo.

Sự tăng ích về việc giáo-hóa cho người ta thì quan Đốc Dufresne lâu nay ngài vẫn sẵn lòng, nhưng chưa có dịp nào thi hành được việc ấy. Nay đã có phòng đọc sách mà ngài lại ra công dạy bảo cho ta ta há lại chẳng hết sức ích lợi ấy đối với ta là đường nào mà không theo đòi học tập ru.

Cái nạn hàng ngày Chiều hôm 9 mars, tại trước chợ Đồ-ga-ba đường Paul Bert, một cái xe ô-tô con phải một đứa con nít con người Ấn-độ bị gẫy ống chân thì đã đem đem vào nhà thương buộc thuốc.

Lỗi chẳng biết tại bên nào, nhưng mấy người Ấn-độ chạy đến leo lên xe bắt người cầm máy rẫy là đ r đội lắm, may có linh cảnh-sát tới xử trí mới yên.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principa e, tỉnh Đáp cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy người khen ở các nơi gởi lại. Cước độ hơn một đồng một lọ. 2682

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC
泰 LỢI-THÁI 利
110, Rue des Changeurs, 110
HANOI
Bản-hiệu chuyên nghề ngót 20 năm, buôn bán thực thà, được nhiều qui-khách chiếu-cố, hằng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông-pháp và Cao-miên Laos.
Dù khách quen hay lạ, hễ gửi Commande mà có đặt ít tiền trước thì bản-hiệu cũng chiếu theo thời giá mà gửi đồ đến tận nơi. 2065

VIỆC KINH-ĐÔ

Quan Toàn-quyền ghé lại Huế. — Chiều hôm chủ nhật 9 mars, quan Toàn-quyền đã đi xe ô-tô ghé lại Huế, khi ngài đến phủ Khâm-sứ có quan lính dân hầu nghiêm trang và trường đăng kết thể rất tề chỉnh. Tối hôm ấy ngài xơi cơm tại phủ Khâm-sứ, qua sáng ngày 10 mars ngài lại khởi hành vào Saigon

Tàu bay. — Ngày 6 mars, hồi 4 giờ mười lăm p út, ba chiếc máy bay đã đến Huế rồi về trường bay tại P ú-bài. Cách hai ngày sau mỗi buổi chiều đã bay liệng ở trên không quanh lòn năm bảy vòng rồi, ai về trường bay.

Mấy hôm nay nhân dân ở Kinh-thành rất các người ng cần xem máy bay đã mãn nguyện không còn sa dị như mấy trước nữa.

Nghe đâu vài hôm nữa ẽ bay vào Saigon.

Việc bảo cử đại-biểu tại Thượng hộ-đồng Thuộc-địa — Việc bảo cử đại-biểu tại nội-đồng Thuộc-địa nay tính số cả các nơi bỏ về kết quả như sau này:

Số người có quyền bỏ về :	882.
Số người bỏ về :	714
Số về trắng hoặc không hợp phép:	26
Số về hợp phép :	688.
MM Moutpezat	356
Valat	324
Demay	2
Martin	1

Vậy M Monpezat trúng cử.

Phường xiếc Việt-Nam. Phường xiếc Việt Nam đã đến Huế và đã khai diễn tại nơi đàn đất trống ở nơi chợ Đông-ba dọc theo đường Paul-Bert.

Hôm nay đã nghiễm nhiên thành một phường xiếc rất có giá trị, lại thêm được lắm nghề hay, nhất là trò xe điện cần người thì tài tình lắm, ai coi cũng phải khiếp. Mấy hôm người đến xem đông lắm.

Nghe đâu phường xiếc ấy ở lại đến lễ Nam-giao tới mới về Hà-thành.

NGẬM MỘT HƯỜN
VALDA
TRONG MIỆNG
Thì Khỏi đau đớc giọng, Khan cổ, Khói nóng lạnh, sổ mũi, và lại Không ho.
Có nghẹt mũi, ho nhiều, mà ngậm được thuốc ấy thì cũng hết liền.
ẤY LÀ
một thứ thuốc thần hiệu lắm
ĐỂ MÀ TRỊ
các chứng bịnh ho lao và tức ngực.
THUỐC HƯỜN
VALDA
có bán cùng trong các tiệm thuốc
Có mua thì nhớ coi trên nắp hộp có hiệu chữ
VALDA
MỚI KHỎI PHẢI

Nhà Bản-đồ « TAM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Sâm, Quế, Thục, Cao
Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc-kiến
Chủ nhân : DƯƠNG-BÁ TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư. 2098

KIM-CƯƠNG XIÊM
Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhanh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất qui, thật là sang-trọng.
Kỳ tàu này mới sang
Laine complets et pardessus, imperméable càng các thứ long to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.
Xin hỏi : Hiệu NAM-THỊNH
Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

華 PAO-VA T.
28, Phố Hàng
號八廿路
Chúng tôi kính-trình cả Tây, tết
Ta sắp đến nơi chúng tôi mở
(Quảng-châu), Shang-hai (Tây
nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà
Kẻ mua, người xem, đám
đến đi.
HIỆU PAO-VA, Djoutier
Cần-cáo
2033

NƯỚC HOA THƠM
Cô Ba
PACHOT Frères & Cie LYON
2056

Tiến-bộ chi nhỡn-kính gia
Hiệu LY-SENG-BAO, số 42, phố hàng Bồ, Hanoi, có đủ các hạng kính : cận-thị, viễn-thị, xem sách, kính già, đủ các số tuổi đều có giồng sẵn cả. Và có riêng một thứ viễn cận châm, để thử số kính thực là tiện để các ngài đến thử khỏi mất thì-giờ. Lại có cả các hạng kính mùi để dùng về mùa nắng, đủ các kiểu. Kính cáo. 2052

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!
Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS
Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc ai để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.
Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.
Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

ŒNO KOLA COCA
RƯỢU BỔ
酷補
J. BLANC (đệ nhất hạng bao-chế)
Ông L. BLANC (người nối-nghiệp)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít
Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晡食吉啦每食啦沒斛祿咬咧
Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi
2099

Binh-phẩm về rượu vang
RƯỢU VANG kể vào một hạng thực-phẩm rất-quý. Uống rượu-vang vừa chóng tiến, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được tráng-kiện.
Người ốm mới khỏi nếu uống thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan Đốc-Tờ (Thầy-Thuốc) càng các nhà chuyên-môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng bảo nên uống rượu vang. BẠN HÀNG BẢN QUỐC ơi, nếu muốn được mạnh-khỏe luôn, thì dùng uống rượu An-nam, cứ nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX : mua rượu đó thì cứ lại hiệu G.TONEAUD FRERES ở Hanoi với Haiphong mà mua, hiệu ấy chỉ chuyên về nghề buôn rượu vang thôi.

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC
MỘT CÁI CỦA LỚN
Muốn như vậy, nên mua lấy hai vé
FONCIÈRE 1909 và COMMUNALE 1912
Lần mua phải nộp 20 quan, còn thì nộp làm 20 tháng, mỗi tháng 20 quan. Nay lần nộp tiền lần đầu, liền được hai vé ký, riêng mình có quyền xử-hữu, sau về trường số, được lấy cả tiền. Như vậy vừa được dự các cuộc rút số, mà mình chỉ chịu khó lần-lần đổi chác, là được quyền xử-hữu hai cái vé rất quý có ích lợi to.
Vé FONCIÈRES 1909 mỗi năm dự 12 cuộc rút số, tháng nào cũng có ngày mồng 8 thì rút số.
Vé COMMUNALES 1912 mỗi năm dự 12 cuộc rút số, tháng nào cũng có ngày 22 thì rút số.
Cứ hai thứ vé về mỗi tháng số:
2 lô. . . . . 100.000 quan
2 lô. . . . . 10.000 quan
22 lô. . . . . 1.000 quan
160 lô. . . . . 500 quan
Mỗi năm có 24 lần rút số, cả thảy hơn ba triệu quan.
Mua cáo về ký, thực là đặt lãi rất tốt, mà tháng nào may ra lại được chiết thưởng.
Muốn dự cáo cuộc rút số ký, nên gởi 20 quan đến nhà:
BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France)
R. C. 6576

RƯỢU NHO J. K. WATSON
Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.
Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.
Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghịp, bệnh sốt rét rừng, v. v.
Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.
Giá bán : 2$50 một litre
Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE
59, phố Paul-Bert, Hanoi